

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Prevenációs Központ és Családi Bölcsődei Hálózat

Bölcsődéinek

Szakmai Programja

2022.

Készítette:

Németh Borbála
intézményvezető

Ellenőrizte:

Karácsonyi Magdolna
aljegyző

Jóváhagyta:

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat SZEM Bizottsága a 115/2022. (08.23.) számú határozatával. Jelen Szakmai Program hatályba lépésével egyidejűleg visszavonásra kerül a SZEM Bizottság 50/2020 (03.10.) számú határozatával jóváhagyott Szakmai Program.

Budapest, 2022.08.23.

Budapesti Főváros XIII. kerületi Önkormányzat
Kerületi
Önkormányzat Képviselő-testület
SZOCIÁLIS, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS
MŰVELŐDÉSI BIZOTTSÁGA
3.

Varga Zsanett
SZEMB elnöke

Záró rendelkezések	44
Mellékletek	45
Organogram	45
Megállapodás	47
Házirend	51

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Prevenációs Központ és Családi Bölcsődei Hálózat Bölcsődéinek Szakmai Programja a „A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai” (Módszertani levél, NRSZH, 2012) alapján készült, figyelembe véve többek között a gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvényt, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézmények szakmai feladatairól szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletet.

SZAKMAI PROGRAMUNK CÉLJA, CÉLRENDSZERE

Szakmai Program célja

Szakmai programunkon keresztül szeretnénk bemutatni a bölcsődéinkben folyó nevelő-gondozó szakmai munkát, amelyet a gyermekek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett, a kisgyermekek eltérő fejlődési ütemét, az egyéni- és életkori sajátosságait mindenkor figyelembe véve, a szülők, a partnerek és a fenntartó önkormányzat elvárásainak megfelelően végzünk.

Szakmai Program célrendszere

- ✦ Egységes rendszer kidolgozása, amely a kerületi bölcsődék tevékenységét segíti és lefekteti azokat az alapelveket, amelyeket a bölcsődei munka során minden esetben szem előtt kell tartani.
- ✦ A kerületben működő bölcsődék szakmai munkájának összefogása.
- ✦ Megfogalmazza azokat a célokat, amelyeket szeretnénk elérni.
- ✦ A szakmai értékek megőrzése és továbbadása.
- ✦ Harmonikus, szeretetteljes, családias légkör megteremtése.
- ✦ A gyermeki személyiség középpontba állítása a nevelő - gondozó folyamatban.
- ✦ Olyan optimális tárgyi és személyi feltétel megteremtése, fenntartása és folyamatos fejlesztése, mely elősegíti a kisgyermekek egészséges testi és lelki fejlődését.

BÖLCSŐDÉINK MINŐSÉGPOLITIKÁJA

A kisgyermekek egészséges testi-, szellemi fejlődéséhez szükséges legoptimálisabb feltételek megteremtése, fenntartása. A kisgyermeknevelőket képessé tenni arra, hogy szakmai tevékenységük során olyan önálló és szakmailag megalapozott döntéseket hozzanak, amellyel a gyermekek számára érzelmi biztonság teremthető, és erre alapozva a nevelés-gondozás folyamatában boldog, kiegyensúlyozott, kreatív gyermekekké, óvodásokká váljanak.

Ahhoz, hogy a kisgyermeknevelő türelemmel, érdeklődéssel, kreatívan és empátiával tudjon a kisgyermek felé fordulni, elengedhetetlen az a biztonságos, nyugodt, kiegyensúlyozott munkahelyi légkör, amelynek megléte esetén a minőségcélok megvalósíthatók és elérhetőek. Ezért a Prevenációs Központ kiemelt feladatának tekinti megteremteni a lehetőségét, hogy a dolgozók igényes, kiszámítható, jó körülmények között tudjanak dolgozni az egyes bölcsődékben és mindent megtesz annak érdekében, hogy szívesen maradjanak a munkavállalók a XIII. kerületi Önkormányzat által fenntartott bölcsődékben.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- 1991. évi LXIV. törvény: a gyermekek jogairól
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet)
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznyr.)
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybe vevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2019. (III. 12.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról
- 20/2017. (IX. 18.) EMMI-rendelet szabályozza a szolgáltatást nyújtók képzésének szakmai követelményeit.
- 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról 2. § (1) bekezdése,
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 13. § b) pont,
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről 3. §, 4. §.
- 85/2012. (IV.21.) Korm. rendelet, egyes, az elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó szervezetek kijelöléséről
- 33/1998. (VI. 24.) NM-rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet
- Bölcsődei nevelés-gondozás Országos Alapprogramja (2017. 01. 01.)
- MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete, Napközbeni gyermekfelügyelet Szakmai iránymutatás 2017. év

KERÜLETI BÖLCSŐDÉK TÖRTÉNETE

A mai XIII. kerület területén már a huszadik század eleje óta működnek bölcsődék, amelyek a kisgyermekes családok, és a munkába visszaálló anyák számára nyújtanak hatalmas segítséget mind a mai napig. Az alábbiakban egy rövid történelmi visszatekintést olvasható a kerületi bölcsődékkal kapcsolatban. 1911 áprilisában az V. kerületi (ma XIII.) Vág u. 12. szám alatt nyitotta meg kapuját a Népház bölcsőde, amely alaptevékenysége mellett munkásotthon, népkonyha, óvoda, és szociális foglalkoztató funkciót is ellátott. 1930-ban a VI. kerület (ma XIII.) Váci út. 159-161 szám alatt működött intézményt lakássá alakították át. 1950 elején megszűnt a Szent István parki 32 férőhelyes bölcsőde, amelyben addig 18 gyermek ellátásáról gondoskodtak. 1951-ben hozták létre a Szegedi úti bölcsődét, amely 1998-tól óvodaként működött.

1952-ben nyílt meg a gyermekek előtt a Visegrádi u. 96/b szám alatt működő bölcsőde, amely 1982-ben óvoda lett, 1996-ban pedig a HÍD Családsegítő, a Szociális Foglalkoztató, Idősek klubja és Gondozási Központ kezdte meg ott a működését. Szintén 1952-ben jött létre a Mór utcai 45 férőhelyes bölcsőde, amely 1989-ben megszűnt, majd Gondozóházzá alakult. 1954-ben nyílt 40 férőhelyes bölcsőde a Kilián György utcában (ma: Nővér u.), amely 1996-ban megszűnt, és helyette Gyermekorvosi Rendelő áll a családok rendelkezésére. 1957-ben adták át rendeltetésének az Ujpalotai úti bölcsődét, amely 1991-ben alakult át a Frim Jakab Szociális Intézménnyé.

1965-ben nyílt meg a Jakab József utcai bölcsőde, amely később a Híd Családsegítőnek és Pedagógiai Kabinetnek, 1998 óta Gondozóháznak adta át a helyét. 1971-ben készült el a Karikás Frigyes utcai 60 férőhelyes bölcsőde, mely 1989-ben az épület állagának romlása miatt megszűnt, felújítás után pedig a III-IV. számú Gondozási Központ talált otthonra a helyén, majd 1999-ben a Pedagógiai Kabinetet alakították ki benne. 1974-ben nyitotta meg kapuit a Gogol utcai bölcsőde. 1978-ban a Rajk László utcai (ma Pannónia utcai) bölcsőde is megkezdte működését. 1981-ben nyílt meg a Gyöngyösi sétányi bölcsőde. 1982-ben nyitott a Dunyov utcai (ma Angyalföldi úti) bölcsőde, illetve a Kassák Lajos utcai 80 férőhelyes bölcsőde, amely 1997 júliusában megszűnt, és a helyén ma óvoda működik. 1983-ban kezdte meg működését a Hajdú utcai bölcsőde, amely 1997 júliusában megszűnt. Előbb oktatási célra használták, majd 2011-ben jelentős felújítási és korszerűsítési munkálatokat követően ismét bölcsődeként adták vissza a kerület gyermekeinek. 1950-1960 között kerületünkben 480 üzemi, és 360 tanácsi óvodai férőhely állt a családok rendelkezésére.

1982-ben már 28 bölcsőde működött a XIII. kerületben, összesen 1610 férőhellyel. 1989-től 1995-ig 777 férőhelyre csökkent a bölcsődei létszám. 1996-ban minden üzemi bölcsőde bezárt, ekkor a bölcsődések létszáma 725 volt. 2000-ben 480 férőhely állt rendelkezésre, ebből 460 férőhely napközbeni ellátásra és 20 férőhely hetes bölcsődei ellátásra szolgált. 2007-ben a gyermekek száma növekedést mutatott: 560 férőhelyre volt szükség az elhelyezésükhöz. 2010-ben tovább nőtt a bölcsődés korúak száma, ami 812 férőhelyre volt szükség a szolgáltatás nyújtásához. Ez a gyermeklétszám növekedés egy új bölcsőde kialakítását igényelte a Visegrádi köz 4-ben, 56 férőhellyel. 2011-ben a Hajdú utca 21 szám alatt nyílt meg a kerület egyik legkorszerűbb, 112 férőhelyes bölcsődéje, amelyet 2015-ben 28 férőhellyel bővített az Önkormányzat.

AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA, ALAPADATAI ÉS SZERVEZETI STRUKTÚRÁJA

Intézmény neve és székhelye: **Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat
Prevenációs Központ és Családi Bölcsődei Hálózat**

1134 Budapest Tüzér u. 56-58.

Honlapok: <http://prevencio.bp13.hu>

E-mail: prevencio@szoc.bp13.hu

Tel/fax: 06-1-329-08-04

Fenntartó szerv neve: **Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat**

Intézmény működési köre: főváros és Pest megye közigazgatási területére terjed ki, azzal, hogy a nem kerületi lakcímmel rendelkező felvett gyermekek száma a kerületi bölcsődei telephelyek összes férőhelyeinek 5 %-át nem haladhatja meg

Nyitvatartási ideje: munkanapokon 7 órától 18 óráig tart nyitva, amely a jogszabályban előírt 12 órát nem haladja meg

Gazdasági, szervezeti irányítása: Prevenációs Központ látja el

Munkáltatói jogkör gyakorlója: Prevenációs Központ intézményvezetője

A bölcsődék férőhelyszámát, tevékenységi körét az Alapító Okirat szabályozza.

Működési engedélyük határozatlan időre szól. A bölcsőde, a feladat jellegétől függően: napos bölcsőde

Telephelyek és a bölcsődék kapacitásmutatói

	Telephely/Bölcsőde	Cím/telefonszáma	férőhely	egység/ csoport
1.	„Hancúrház”	1131 Bp. Jász u. 113. 329-64-05	84	3 e 6 cs
2.	„Aprófalva”	1133Bp. Hegedüs Gy. u. 111. 329-82-18	84	3 e 6 cs
3.	„Szivárvány”	1132 Bp. Gogol u. 32. 329-72-00	84	3 e 6 cs
4.	„Boribon”	1133 Bp. Pannónia u. 92-94. 329-16-62	140	5 e 10 cs
5.	„Igazgyöngy”	1138 Bp. Gyöngyösi stny 3. 340-25-12	140	5 e 10 cs
6.	„Napraforgó”	1134 Bp. Angyalföldi u. 47. 349-09-96	112	4 e 8 cs
7.	„Ugribugri”	1138 Bp. Vízafogó stny. 6. 349-49-06	140	5 e 10 cs
8.	„Minimanó”	1133 Bp. Visegrádi köz 4. 329-61-05	56	2 e 4 cs

9.	„Csipet-Csapat”	1139 Bp. Hajdú u. 21. 239-07-27	140	5 e 10 cs
	Összesen		980	

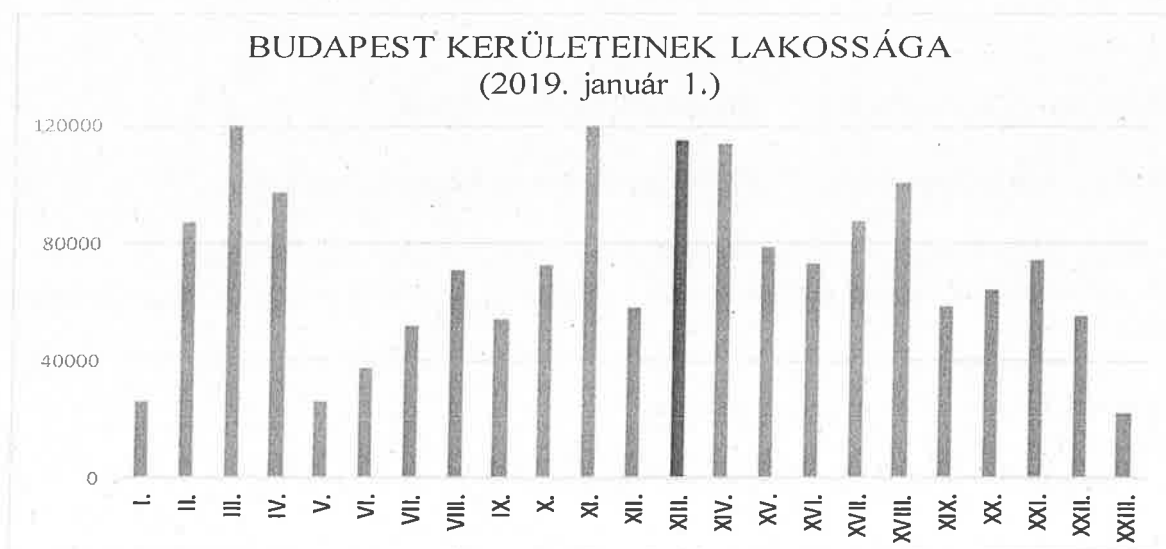
1. számú tábla forrása: kerületi nyilvántartás

Az 1. sz. tábla mutatja, hogy a Prevenációs Központ bölcsődéi 980 férőhelyen, 9 bölcsődében fogadják a gyermekeket. A bölcsődék területi elhelyezkedésük alapján a kerületben bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen itt élő családok igényeit ki tudják elégíteni. A gyermekek napközbeni ellátása tekintetében a főváros és Pest megye közigazgatási területére terjed ki, azzal, hogy a nem kerületi lakcímmel rendelkező felvett gyermekek száma a kerületi bölcsődéi telephelyek összes férőhelyeinek 5 %-át nem haladhatja meg.

AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT, DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, SZOCIÁLIS JELLEMZŐI, ELLÁTÁSI TERÜLET JELLEMZŐI, SZÜKSÉGLETEI

Demográfiai mutatók

Budapest XIII. kerülete a harmadik legnépesebb kerület a fővárosban.

1. számú diagram a fővárosi kerületek létszám adatairól (forrás: BM Nyilvántartás)

A kerületi lakosság száma fokozatosan nő. Ez függ részben a természetes szaporulat mértékétől, részben a beköltözők számától.

Az utóbbi éveket elemezve megállapítható, hogy az élve születések száma tartósan 1 000 fő felett van. A születések száma – KSH adat szerint - 2015. évben 1219 fő, 2016. évben 1213 fő, 2017.évben 1231 fő, 2018. évben 1190 fő volt.

A kerületi ellátórendszer iránti igényeket befolyásolja a lakosság korcsoport szerinti alakulása. A kerület lakosainak 72%-a 30 év feletti korosztályt képviseli, 25%-a 60 év feletti lakos. A népesség korcsoport szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja be.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Összesen	65135	56522	121657	54%	46%
0-14 éves	7095	7655	14750	48%	52%
15-29 éves	9696	9133	18829	52%	48%
30-59 éves	29296	27970	57266	51%	49%
60 év feletti	19048	11764	30812	62%	38%

2. számú tábla, forrás: KSH

A 0-18 éves korosztály egyes ellátásokra jellemző korcsoportonkénti bontása a következőképpen alakult:

korcsoport	2017. év	2018. év	2019. év
0 - 4 éves	5933	5910	5694
5 - 9 éves	4949	4953	5060
10 - 14 éves	3678	3900	3996
15 - 18 éves	3472	3551	3710
Összesen	18032	18314	18460

3. számú tábla, forrás: KSH

A korosztály száma jelentősen nem változott. Belső arányában kisebb növekedés az iskolai ellátásokat igénybe vevők körében látható.

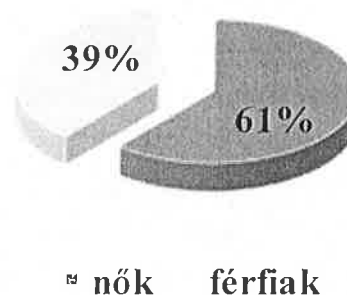
A születéskor várható élettartam meghosszabbodása az egyik legnagyobb kihívást jelenti a kor társadalma számára. Kerületünkben a 65 év feletti népesség részaránya a teljes népességhez képest 19,4%.

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2019.év	23618	14750	160,1%

4. számú tábla, forrás: KSH

Az idős emberek száma és aránya kihatással van a helyi idősellátás rendszerére is. Ezen belül fontos az időskorúakon belüli kormegoszlás. Az adatokból látható, hogy a nők közel kétszer annyian vannak ebben a korcsoportban, mint a férfiak. A szolgáltatások során figyelembe kell venni a nők sajátos igényeit és szükségleteit.

Időskorúak nem szerinti csoportosítása

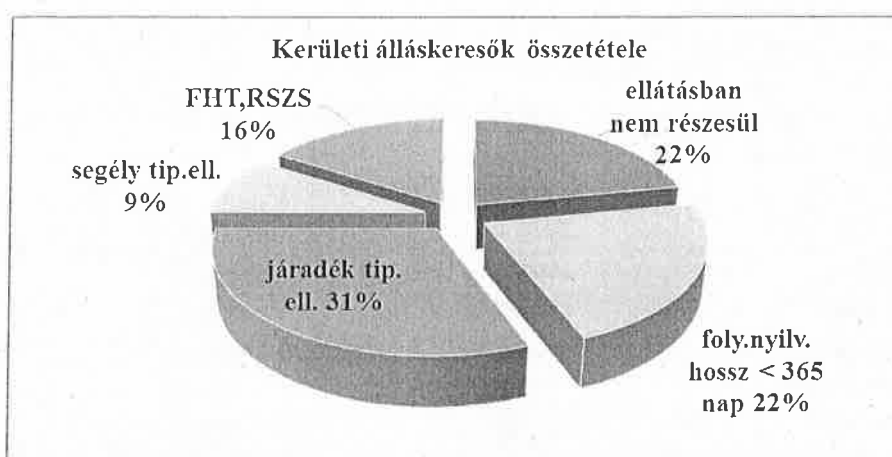

2. számú diagram, forrás: KSH 2018.

A korosztályon belül kiemelt célcsoport az egyedül élő idősök. A magányosságuk miatt fokozottabb odafigyelést és törődést igényelnek, és emiatt részben eltérőek lehetnek a szükségleteik.

Álláskereső

A regisztrált álláskereső száma 2019. december 20-i állapot szerint: 1 151 fő, amely a munkavállalási korú népesség (77 353 fő) 1,49%-a.

3.számú diagram, forrás Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat statisztika 2019. december

Az alábbi táblázat munkanélküliség mutatószámait vizsgálva megállapítható, hogy a 2014. év adataihoz viszonyítva csökkent a munkanélküliek száma és ezen belül is a tartós munkanélküliek aránya.

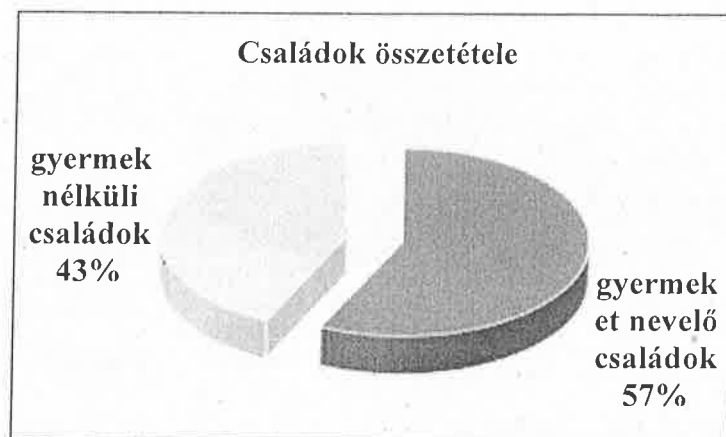
BUDAPEST 13. KER.	Nyilvántartott összesen (fő)	Foly. nyilv. hossz> 365 nap (fő)	Tartós munkanélküliek aránya (%)
2014.december	2710	797	29,4
2015.december	2234	812	36,3
2016.december	1561	479	30,6
2017.december	1278	424	33,1
2018.december	1115	309	27,7
2019.december	1151	257	22,3

5. számú tábla, forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

2018. évben a regisztrált álláskereső számcsökkenésének oka többek között az, hogy a közfoglalkoztatás szinte egész évben folyamatos volt, és megjelentek olyan új közfoglalkoztatók a kerületben, akik további munkalehetőséget biztosítanak a regisztrált álláskeresőknél.

Néhány kerületi sajátosság a 2011. évi népszámlálás alapján megjelenített statisztikai mutatókból ismerhető meg. Ezek is befolyásolják a kerület szociális helyzetét, az egyes szolgáltatások iránti igények alakulását.

A **kerületi családok** száma 29 903. A kerületi háztartások száma 63 664. Ebből egyszemélyes háztartás 31 132.

4.számú diagram, Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A gyermeket nevelő családok száma 17 047. A családban élő gyermekek száma 24 160. A kerületben 7 626 olyan család van, ahol egy szülő nevel gyermeket. Ebből 5 862 család az, ahol egy gyermek van.

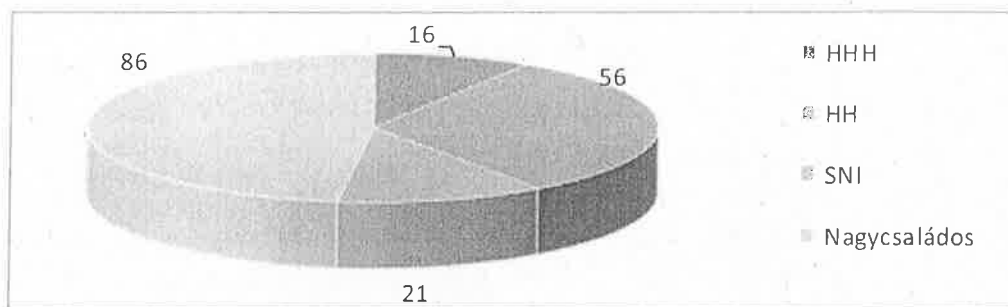
A 2014-es évben, kerületünkben megvizsgáltuk 500 fős mintavétellel a háztartások jellemzőit (250 fő aktív korú, 250 fő nyugdíjas). A kiadás-nemek sorrendje: a lakhatás, az élelmiszer, a gyógyszer, valamint a szabadidő. A kiadás-nemek százalékos mértéke volt eltérő:

- a lakhatás: 42% (az alacsonyabb jövedelműeknél még magasabb arányt képviselt),
- az élelmiszer: 21%,
- az egészségügyi kiadás: 19%,
- kultúra, szórakozás költsége: 3%.

A kerületi családok száma 29 903. A kerületi háztartások száma 63 664, ebből egyszemélyes háztartás 31 132. A gyermeket nevelő családok száma 17 047. A családban élő gyermekek száma 24 160 fő 7 626 olyan család van, ahol egy szülő nevel gyermeket. Ebből 5 862 család az, ahol egy gyermek van. (TeIR, KSH T-STAR, népszámlálás adatai)

A gyermekek napközbeni ellátására összesen 980 férőhely áll rendelkezésre. A kérelmek elbírálása folyamatos, elektronikusan is benyújtható. A Prevenció Központba 2015-ben 917 db kérelem érkezett. Az ellátást a 0-3 éves korú gyermekek 20%-a veszi igénybe. A bölcsődei elhelyezésnél előnyt élveznek azok, akiknek szülei a munkaerőpiacra visszatérnek, vagy a védőnő, orvos, családsegítő javaslatára kéri a gyermek felvételét. Az ellátást igénylő szülők több mint 87 %-a dolgozik, vagy rendelkezik munkáltatói szándéknyilatkozattal, 13 % szociális, egészségügyi és gyermekvédelmi indokok miatt veszi igénybe az ellátást. A felvételre javaslatot tehet a jelzőrendszer bármely tagja, amelyet a családsegítő véleménye erősít meg. Hivatalos eljárások esetén (védelembevétel után) mindenkor köteles az intézmény bölcsődei ellátást biztosítani.

A bölcsődei jelentkezés és a felvétel folyamatos, várólista nincs. 2015. december 31-én a feltöltöttségi mutató 87%, a kihasználtsági mutató éves átlaga 84% volt. Két év alatti gyermekek esetében a maximális csoportlétszám 12 fő. Az ellátás igénybevétele önkéntes, 15 gyermek esetében a Gyermekjóléti Központ családsegítője vagy a gyámhatóság írta elő az ellátás igénybevételét. Az alábbi ábra mutatja be a sajátos nevelési igényű, a nagycsaládos, a hátrányos - halmozottan hátrányos helyzetben élő kisgyermekek számát (a felvett gyermekek 17,2 %-a).

5. számú ábra forrása: 2019. évi bölcsődei statisztikai adatok

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára. A hátrányos helyzetű családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében segítjük az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

A SZOLGÁLTATÁS CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának (a továbbiakban: Alapprogram) célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés (a továbbiakban: bölcsődei nevelés) hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkori kutatások eredményeivel. Az Alapprogram fejezetei bölcsődei ellátásra (bölcsődére, családi bölcsődére) vonatkoznak, az egyes ellátási formák sajátosságainak figyelembevételével. A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézményi adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelni az Alapprogramban foglaltaknak. A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

Cél

A szolgáltatás célja és feladata, hogy a kisgyermek a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és harmonikusan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatóként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Feladata

Bölcsődéink nevelési, gondozási, szociális, egészségnevelési, és családot segítő/támogató funkciókat töltenek be. Fontos, hogy a bölcsődei nevelést - gondozást képzett, a korosztály sajátosságait jól ismerő szakemberek végezzék, egyénre szabottan, kis létszámú csoportokban, ahol kialakulhat a kisgyermeknevelőkkel a személyes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat. Az egészséges testi fejlődés segítése érdekében a gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése meghatározó abban, hogy milyen a közérzete, milyen önmagához és az őt gondozó személyekhez, valamint környezetéhez a kapcsolata. Ez a helyzet biztosítja legjobban az egyéni, személyes bánásmód megvalósulását.

A harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik. Éppen ezért nagyon fontosnak tartjuk a szobák elrendezését, játéksarkok kialakítását.

A csecsemő és kisgyermek jellemző sajátossága az érzelmi vezéreltség. Személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért kiemelt jelentőségű a személyes kapcsolat - az érzelmi biztonság kialakítása felnőtt és gyermek között. Fontos, hogy minden gyermeket derűs, szeretetteljes légkör vegyen körül a bölcsődében.

Az önállósodási vágy jelentkezésével azokat a felnőtteket utánozza, akiket a legjobban ismer, akik a legközelebb állnak hozzá, akik a különböző magatartásmintákat adják. Az első életévek gyors és fontos fejlődési vívmányai csak akkor tudnak szervesen beépülni az alakuló személyiségbe, ha a gyermek minden tapasztalatát, minden élményét stabil kapcsolatrendszeren belül szerezi meg. Ez a feltétele annak, hogy a gyermek képes legyen a környezet értékrendszerét, normáit, viselkedési szabályait magáévá tenni.

A csecsemő és kisgyermek tevékenységével belső szükségleteit, törekvéseit, vágyait valósítja meg, melyek nélkülözhetetlen eleme az önkéntesség. A gyermekek közvetlen tapasztalataiból tanulnak a legtöbbet. A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításán túl támogató-bátorító odafigyelésével megerősíti ezt.

Alapelvek

Bölcsődéinket a szakszerű nevelés - gondozás megvalósulása érdekében az alábbi alapelvek mentén működtetjük:

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

Az intézményben kiemelten foglalkoznak a kisgyermek családjával, valamint a családdal való folyamatos kapcsolattartással és tájékoztatással. Fontosnak tartja a személyes beszélgetéseket,

az információ áramlását, a család tapasztalatainak, kérdéseinek megvitatását. Minden újonnan érkező gyermek esetében megtörténik a családlátogatás, amely során a kisgyermeknevelőknek lehetősége nyílik a család és otthoni környezetének jobb és közelebbi megismerésére. A családlátogatás során a nevelők közelebbi képet kapnak a család szokásairól, a kisgyermek otthoni viselkedéséről. Az itt szerzett tapasztalatokat a kisgyermeknevelők napi munkájuk során tudják beépíteni a gyermek nevelési és gondozási folyamataiba. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a család és a kisgyermeknevelők között egy bizalmi kapcsolat alakulhasson ki, először a szülők „beszoktatását” fontos elvégeznünk minél szélesebb körű tájékoztatással, személyes beszélgetésekkel, programjainkra való invitálással az ő aggályaiknak meghallgatásával és pozitív szülői attitűdjeik megerősítésével.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

Az intézményben a kisgyermeknevelő kötelessége, hogy a felismert problémákra azonnal reagáljon. Hétköznapi betegségek, mint például megfázások, vírusok esetén a bölcsődeorvos áll a kisgyermeknevelők rendelkezésére és a szülő hozzájárulásával tanácsadást biztosít. Fejlődésbeli lemaradások esetén az intézmény lehetőséget biztosít a kisgyermek szakszerű fejlesztésére, a Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve a gyógypedagógusai/fejlesztőpedagógusai bevonásával. Az intézmény a kisgyermekkel kapcsolatos problémákat, mindig szakszerű és az adott területen dolgozó szakember bevonásával igyekszik megoldani, illetve megfelelő szakemberhez irányítani a szülőt.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mind ezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény életébe.

A Prevenció Központ fontosnak tartja a család nevelési szokásainak és értékeinek állandó szem előtt tartását, valamint a gyermek szempontjából a szülőt a családot tekinti szakértőnek. Eltérő kultúrák, nevelési elvek, szokások esetén is igyekszik nevelési-gondozási feladataiban ezeknek és a családi elvárásoknak az intézmény lehetőségeihez képest megfelelni. A bölcsődékben minden évben jelentkeznek más országokból más kultúrát közvetítő családok és kéri gyermekük felvételét. Ezen családokkal még több időt szükséges eltölteni, bemutatni szokásainkat magyar és helyi kultúránkat is.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Az Intézmény igyekszik eleget tenni más kultúrából érkező családok egyedi étkezési elvárásainak, akár sertéshúsmentes diéták biztosításával. A kulturális

különbségekből adódó nevelési-gondozási egyediségeket is figyelembe veszi és tiszteletben tartja az intézmény.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A kisgyermeknevelők rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken, melyek hozzájárulnak szakmai tudásuk fejlődéséhez, valamint az intézmény lehetőséget biztosít és támogatja is azokat a munkavállalóit, akik szakmai fejlődésük érdekében tovább szeretnének tanulni vagy olyan szakmát szeretnének felsőfokú intézmény keretein belül tanulni, melyet a kisgyermeknevelői munkájuk során a még hatékonyabb és szakszerűbb munka érdekében fel tudnának használni.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Az intézmény nagy gondot fordít arra, hogy a kisgyermek beszoktatása és bölcsődei léte során a fokozatosságot szem előtt tartsa. Figyelmet fordít arra is, hogy a gyermekek koruknak megfelelő táplálkozásban részesüljenek, valamint, hogy az étkezések során biztosítva legyen a változatosság.

A csoportszobákban a játszószarkok kialakítása, a játékok elhelyezése a gyermekek életkorának, fejlettségének, érdeklődésének és a csoport létszámának figyelembevételével történik. A játékok állandó helye a csoport szokásrendszere is fontos tényező a biztonság és stabilitás megteremtésének.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Visszaulva az előző nevelési alapelvekre, az intézmény a kisgyermek nevelése és gondozása során a fokozatosságot nagyon fontosnak tartja. A bölcsőde a kisgyermek életében az első

szocializációs intézmény, ahol olyan nevelést és gondozást kap, amely nagy hatással van a későbbi életére és kialakuló személyiségére. Fokozatosság érvényesül a tagintézményekben a beszoktatás alkalmával, a játékkészlet bővítése során, az ételekkel való ismerkedés alkalmával és a gyermeket körülvevő személyek, események kapcsán is.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

A kisgyermeknevelők a napi nevelési és gondozási feladatok során mindig figyelembe veszik a kisgyermek személyiségét, egyedi fejlődési ütemét. Igyekeznek minden tevékenységnél, pl. evésnél, alvásnál, játéknál is követni a kisgyermek saját ütemét. Minden gyermeknek mások az alvási szokásai és szükségletei, más az étkezési szokása és üteme, más játszási szokásai vannak, ezeket szem előtt tartva támogatják és segítik a gyermeket a bölcsődékben.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megeremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

Az intézményben a kisgyermeknevelők törekednek arra, hogy a gondozási feladatokba bevonják a kisgyermeket is. Türelemmel kivárják, míg a gyermek megpróbálkozik önállóan az öltözéssel, evéssel. Nem sürgetve a gyermeket, lehetőséget biztosítanak számára, hogy egyedül oldja meg ezeket a feladatokat. Gondozásnál pozitív visszajelzésekkel erősítik a kisgyermek egészséges én képének kialakulását, valamint folyamatosan törekednek annak megerősítésére. A gondozási helyzetek azok a kivételes alkalmak, amikor a kisgyermeknevelő kettesben lehet a „saját gyermekével”, csak rá tud figyelni és a gyermek is érezheti ennek a helyzetnek az intimitását és hogy csak ő a fontos.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya.

A kisgyermeknevelők lehetőséget biztosítanak a kisgyermek számára, hogy önállóan próbáljon megvalósítani, megoldani feladatokat. Azonban a nevelő nem hagyja magára a

gyermeket, csak lehetőséget biztosít, hogy a gyermek megismerje tapasztalatszerzés útján saját képességeit, határait. Viszont a gyermek elakadása, elbizonytalanodása esetén egyből segítséget nyújt. Biztosítja a gyermek számára a szükséges időt, helyet, tárgyakat, gondoskodást, törődést, empátiát szükség szerint együtt játszást ahhoz, hogy a gyermek tanulni tudjon saját fejlődési ütemében.

Tárgyi feltételek

Az intézményhez 9 bölcsőde tartozik, melyek a szakmai előírásoknak és jogszabályoknak tárgyi feltételeiben is megfelelnek.

Csoportszobák

A szobákat úgy rendeztük be, hogy a gyermekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékgényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőjükkal. A mozgásfejlesztő eszközöket a gyermekek növekedése során folyamatosan megfelelő méretűre cseréljük. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük.

Fürdőszobák

A csoportszobák építésével és bővülésével egyidejűleg került kialakításra a fürdőszoba is. Kielégíti a napjainkban kívánatos gondozási- és nevelési igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.

Gyermeköltözők/átadók

Alapterülete és felszereltsége megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit.

Tornaszoba, tornafolyosó

A gyermekek mozgását segíti az esős, téli, hideg időben. A terem bordásfallal felszerelt, tornapad, nagyobb trambulín, csúszda, libikóka, motor stb. biztosítja a gyermekek felhőtlen kikapcsolódását.

Terasz

A meleg, napos és esős időben fedett helyen játszhatnak a gyermekek.

Tálaló/melegítő konyha

a hozzá tartozó HACCP előírásnak megfelelő kiszolgálóhelyiségekkel. A külső beszállító által javasolt étlap a Prevenciók Központ dietetikusanak egyetértésével kerül elkészítésre.

Udvar/játszókert

A bölcsőde udvarai is a kor követelményeinek megfelelően kerültek kialakításra, ahol nyugodt körülmények között játszhatnak gyermekeink. A bölcsődéink játszókertjei is gyermekközpontú szemléletet tükröznek. A bölcsődés korú gyermek apró természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagymozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók egyedül. Felülvizsgálatuk a vonatkozó rendelkezésnek megfelelően szakember által az előírt időpontokban megtörténik. A füves és gumitéglás területek ideálisak a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékhöz. A homokozó a legkisebbeknek való változatban készült. Az árnyat adó fák és árnyékolók védelmet nyújtanak a tűző nap melege ellen.

Nyáron különösen sok időt töltenek a ránk bízott gyermekek a szabadban. A kertben tartózkodás a szobai játék egyformaságát megszakítja, változatosságot, vidámságot jelent.

Télen (bár lényegesen kevesebb időt lehet a szabadban tölteni) is vidám gyermekektől hangos a kert. Lehet a friss hóban szaladgálni, szánkózni, havat lapátolgatni a kisvödörökbe. A hideg miatt télen is lehetősége van a gyermekeknek a mozgásra, a futkározásra a tornaszobában, illetve a fedett teraszon.

Minden bölcsőde rendelkezik sósobával, tornaszobával vagy tornafolyosóval lehetőségek hozzájárulnak többek közt a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgás fejlesztéséhez is.

Bölcsődénk tárgyi feltételeit és eszközellátottságát folyamatosan szeretnénk fejleszteni.

Személyi feltételek

A gyermekek nevelését- és gondozását a 9 bölcsődevezető irányításával a 156 kisgyermeknevelő végzi, akiknek munkáját segítik a bölcsődei dajkák és a kisegítői/technikai munkakörben dolgozók. Az alábbi táblázat mutatja ennek számszerűségét.

Szivárvány Bölcsőde

<i>Munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
Bölcsődevezető	csecsemő és kisgyermeknevelő alapvégzettség	1
Kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	14
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	3
konyhai kisegítő		1
	összesen	19

Boribon Bölcsőde

<i>Munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
Bölcsődevezető	szakvizsgázott szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
Kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	22
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	5
Épületgondnok		1
konyhai kisegítő		1
	összesen	30

Aprófalva Bölcsőde

<i>Munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
Bölcsődevezető	szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	14
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	3
épületgondnok	szakmunkás	1
konyhai kisegítő		1
	összesen	20

Minimanó Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	8
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	2
konyhai kisegítő		1
épületgondnok	szakmunkás	1
	összesen	13

Ugri-bugri Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	22
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	5
konyhai kisegítő		1
épületgondnok	szakmunkás	1
	összesen	30

Napraforgó Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	18
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	4
épületgondnok	szakmunkás	1
konyhai kisegítő		1
	összesen	25

Csipet-Csapat Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	szakvizsgázott szociálpedagógus, bölcsődei szakgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	22
dietetikus	szakirányú végzettség	1
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	5
épületgondnok	szakmunkás	1
konyhai kisegítő		1
	összesen	31

Igazgyöngy Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	szociálpedagógus,	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	22
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	5
épületgondnok		1
konyhai kisegítő		1
	összesen	30

Hancúrház Bölcsőde

<i>munkakör</i>	<i>végzettség</i>	<i>Álláshely létszám</i>
bölcsődevezető	csecsemő és kisgyermekgondozó	1
kisgyermeknevelők	szakirányú végzettség	14
bölcsődei dajka	szakirányú végzettség	3
konyhai kisegítő		1
	összesen	19

6. számú táblázat forrás: munkaügyi nyilvántartás

A bölcsődék szakdolgozói létszámunk a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírt követelményeknek megfelel: gyermek csoportokban 2 fő kisgyermeknevelő neveli-gondozza a gyermekeket. Munkájukat bölcsődei dajkák és kisegítő technikai dolgozók segítik, továbbá az intézményi takarítói/kisegítői munkakörben foglalkoztatott közmunkások. Az SNI-s gyermekek nevelését, gondozását segítő szakemberek közreműködésével látják el: gyógypedagógia asszisztensi végzettséggel is rendelkező kisgyermeknevelők.

Az SNI-s gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusai és fejlesztőpedagógusai végzik a szakértői bizottság által meghatározottak szerint.

KISGYERMEKNEVELŐK FOLYAMATOS SZAKMA FELKÉSZÜLTSGÉNEK BIZTOSÍTÁSA, MÓDJA ÉS FORMÁI

A kisgyermeknevelővel szembeni elvárások

Képezze magát, őszintén szeresse a gyermekeket, legyen képes a gyermek megismerésére. Legyen türelmes, rendelkezzen fizikai adottságokkal, legyen igazságos, nyugodt, rendszerető, következetes és kiegyensúlyozott. Legyen nevelői önuralma és áttekintőképessége, jó kapcsolatteremtő képessége, legyen vidám, nyitott és befogadó személyiség. A feladatok színvonalas ellátásához rendelkezzen megfelelő szakmai kompetenciával, kellő önismerettel és magas szintű társas készségekkel.

A kisgyermeknevelők folyamatos szakmai felkészültségének elősegítése

Szakmai látogatások a kerületi bölcsődékben

A bölcsődevezetők magas színvonalú szakmai munkáját segíti az éves látogatási terv alapján meghatározott területi szakmai látogatás. A megfigyelések tapasztalatait a bölcsődevezetők megosztják a kisgyermeknevelőkkel, átvéve azokat a jó gyakorlatokat, amelyekkel tovább növelhető a kerületben a szakmai munka színvonala. A bölcsődék által megrendelt szakmai folyóiratok, a vásárolt szakmai könyvek segítségével friss ismeretek birtokába jutnak kisgyermeknevelőink.

Képzés, továbbképzés

A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik, továbbképezik magukat. Ismereteiket bővítik, gazdagítják. Ezért a Prevenció Központ kiemelt feladata kerületi szinten, a továbbképzések szervezése, a helyszín biztosítása, az önképzés elősegítése

és támogatása. Különös figyelmet fordítunk a pályakezdő kisgyermeknevelők gyakornoki rendszerben történő segítésére.

A 8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet szabályozza a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételét. A 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet pedig a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzését határozza meg. Ezen rendeletek értelmében a nyilvántartásba vett, szakképzett dolgozónak meghatározott számú kredit pontot kell gyűjtenie, a meghatározott képzési ciklus alatt. Minden bölcsőde rendelkezik Éves továbbképzési tervvel, amelynek karbantartása, naprakészége személyenként mutatja a továbbképzési kötelezettséget.

A szakmai munka minőségének emelése, valamint a magasabban kvalifikált munkatársak biztosítása érdekében több munkatársunk vesz részt iskola rendszerű képzésben. Évről-évre nő a főiskolai diplomával is rendelkező kisgyermeknevelőink száma, akik mind azt az elméleti és gyakorlati tudást átadják kolléganőiknek, amellyel minőségi szolgáltatásainkat tovább fokozhatjuk.

AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A Prevenációs Központ rendelkezik Bölcsődei Felvételi Szabályzattal, amely az alábbi oldalon érhető el:

<http://prevencio.bp13.hu/fomenu/dokumentumok/bolcsodei-es-csaladi-bolcsodek-felveteli-szabalyzata-2017.html>

A felvétel feltételei

A Prevenációs Központ Bölcsődéibe azok a gyermekek vehetők fel, akik XIII. kerületi lakcímmel rendelkeznek (lakcímet igazoló hatósági igazolvány bemutatása) és életvitelszerűen a kerületben is élnek. Tartózkodási cím megadása esetén családlátogatás; környezettanulmány végzése a felvételi bírálatot megelőzően. A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik.

A gyermekek napközbeni ellátását elsősorban azon gyermekek részére biztosítjuk, akiknek szülei/gondozói munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, nappali rendszerű képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára biztosítjuk, (akik az előírt feltételeknek is megfelelnek) és akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A meghatározott sorrendiség figyelembevétele nélkül – szükség esetén-soron kívül – a Gyvt. 68. §. (3) bekezdésének a) pontja alapján a gyermek bölcsődei ellátását biztosítani kell, ha a gyámhatóság védelembe vételt rendelt el és kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

A KÉRELEM BENYÚJTÁSA.

A bölcsődében a nevelési év tárgyévi szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart. Bölcsődébe jelentkezés szeptember hónapra, minden év április 15-től április 30-ig történik. A fentiekben jelzett időszakon kívül folyamatosan van lehetőség a bölcsődei kérelmek benyújtására a megüresedett férőhelyek függvényében.

A felvételi kérelmet formanyomtatványon a szükséges mellékletekkel együtt a Prevenció Központban (1134 Budapest, Tüzér u. 56-58.), a földszint 3 számú irodájában lehet benyújtani, hétfőn 9-17,30 óra, szerdán 9-12 óra, pénteken 9-11 óra között, illetve elektronikus formában, a kérelemben megjelölt e-mail címen. A szülők a felvételi kérelem nyomtatványt a Prevenció Központban, a Bölcsődékben és a Polgármesteri Hivatalban (XIII. Béke tér 1.) is kérhetik, illetve elektronikus formában a <http://prevencio.bp13.hu> vagy a <http://www.budapest13.hu> honlapokról letölthetik.

Javasoljuk, hogy a Kérelem nyomtatványon legalább 3 bölcsődét jelöljenek meg a szülők, ahová gyermeküket szívesen beíratnák. Ez azért fontos, mert, ha abban a bölcsődében nincs üres férőhely, ahová szeretnék beíratni gyermeküket, akkor a szülő által a másodiknak, harmadiknak bejelölt bölcsődébe kerül a gyermek felvételre, ezzel is figyelembe véve a szülő döntését. Amennyiben a szülő által bejelölt egyik bölcsődében sincs üres férőhely, a felvétellel foglalkozó szociális ügyintéző tájékoztatja a szülőt azokról a bölcsődékről, ahol férőhely rendelkezésre áll.

ELBÍRÁLÁS

A felvételtől a becsatolt igazolások alapján, az intézményvezető 30 napon belül dönt. Vitatható esetekben egy szakmai team tesz javaslatot a jelentkezők felvételére. A team tagjai: intézményvezető, bölcsődevezető, szociális ügyintéző. A szakmai team elé csak a hiánytalanul benyújtott kérelem terjeszthető elő. Hiánypótlásra a kérelem benyújtását követő 8 napon belül van lehetősége a szülőnek. Ha a hiánypótlás nem történik meg a megadott határidőig, a kérelem megszüntetésre kerül.

A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA, MÓDJA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSUK

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlás eredménye. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A bölcsődéink a csecsemő és kisgyermek érdeklődésére, aktivitására építve biztosítják a változatos tevékenységeket, melyek tapasztalathoz juttatják természeti és szociális

környezetéről a gyermekeket. A tapasztalatszerző-tanulási tevékenységek lehetőségének biztosítására külön gondot fordítunk.

A napirendünk folyamatos és rugalmas, a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósulását biztosítja – megteremtve a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében a lehető legtöbb időt biztosítjuk a szabadlevegőn történő mozgásra, játéktevékenységre. Bölcsődéink többségében rendelkezésre állnak a szabadlevegőn altatás feltételei kora tavasztól késő őszig. (ha a szülő igényli azt)

A bölcsődék a Bölcsődei nevelés gondozás országos alapprogramjával összhangban végzi munkáját.

Bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk a nevelés - gondozás feltételeit: A törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét „beszoktatással” biztosítjuk. A szülő/törvényes képviselő jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, megkönnyíti az új környezetbe való alkalmazkodást.

Jól megszervezett, folyamatos és rugalmas napirend keretén belül segítjük a gyermekek biztonságérzetét, időben való tájékozódását, az események előrelátását és az önállósodás lehetőségét.

A megfelelő textíliát, bútort és berendezést biztosítunk, amellyel a gyermekek számára a koruknak megfelelő életteret (étkezés, alvás, mozgás, játék) tudunk kialakítani a szobában és udvaron egyaránt.

A játéktevékenység feltételeit biztosítjuk – megfelelő hely, idő és eszközök segítségével. A kisgyermeknevelő helyes nevelői magatartással támogatja az elmélyült nyugodt játéktevékenységet. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeit és a játékhelyzetet figyelembe véve kezdeményez, szerepet vállal, ezáltal javaslataival, saját személyes minta nyújtásával színesíti azt. Megfelelő viselkedési szabályok érvényesítésével védi a játszó gyermeket.

Az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő táplálást, az életkor és egészségi állapot figyelembevételével biztosítunk megfelelő energiát és tápanyagot tartalmazó tápanyag formájában. A gyermekélelmezés feladatkörébe tartozik az egészséges táplálkozás megvalósítása mellett, annak megismertetése, elfogadtatása, valamint a gyermekek ízlésének, táplálkozási magatartásának, étkezési kultúrájának formálása.

Gyermekcsoportok szervezése

A jogszabályban előírtak szerint a csoportba legfeljebb 12 fő, 2 évesnél idősebb gyermekek csoportjában legfeljebb 14 fő gyermek gondozható.

A csoportok szervezése során igyekszünk biztosítani, hogy a gyermek bölcsődébe járásának időtartama alatt ugyanabba a csoportba járjon, a kisgyermeknevelők személyi állandósága mellett.

A napirend

A napirend a nevelés egyik része, feltétele az életrend kialakításának. A kisgyermek napjának tudatos megtervezése, az egymást követő események, sorrendjük megszervezése és időtartamuk meghatározása, betartása. A bölcsődének egy időben több gyermek szükségleteit kell kielégíteni, ez komoly szakmai tudást követel a kisgyermeknevelőtől. A napirend korhoz kötött és évszakknak megfelelően változik.

Megvalósulás módja: a napirend kialakítása az egész csoport számára egységes legyen és vegye figyelembe a gyermek eddig kialakult életritmusát.

A napirend kialakításának szempontjai:

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy elegendő idő jusson minden gondozási művelet nyugodt elvégzéséhez. A várakozási idő minimálisra csökkentése, a folyamatosság, a pontosan átgondolt összehangolt, megszervezett napirend biztosítja a nyugodt légkört. A kisgyermeknevelő és a gyermek között meghitt kapcsolat alakul ki, ahol a kisgyermeknevelő figyel a gyermek jelzéseire, megérti, válaszol rá.

Külön alakítjuk ki minden gondozási egység, ezen belül a csoportok napirendjét. Ehhez igazodik a kisgyermeknevelők, a bölcsődei dajkák és a kisegítő munkatársak munkarendje is. Figyelembe vesszük a csoport pontos korösszetételét, a gyermekek megoszlását a kisgyermeknevelők között.

Minden egyes gyermek igényét figyelembe vesszük életkoruk szerint. A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy a két csoportszoba ne zavarja egymást a fürdőszobai tevékenységnél, játszóudvarra kimenetnél, bejövethetnél, önállósági törekvéseknél stb.

Ügyelünk arra is, hogy elegendő játékidő jusson a gyermekek számára. A napirendhez szorosan illeszkedik a kisgyermeknevelői munkarend megszervezése, amely pontosan behatárolja a csoportszobában lévő két kisgyermeknevelő munkáját.

A feladatellátás szakmai tartalma

Testi- biológiai- pszichés szükséglet kielégítése

A kisgyermek testi- biológiai- pszichés szükségleteinek kielégítése a kisgyermeknevelő feladata.

Megvalósulás módja: biztosítani kell a gyermek számára szomatikus, pszichés, az aktív tevékenység, a pihenés ritmikus változásait, így alakul ki a gyermekben a tájékozódás saját környezetében.

A játék

A kisgyermek fő és alapvető tevékenysége. A nevelési - gondozási műveleteken kívül minden szabad időt játékkal töltenek, itt dolgozzák fel az új ismereteket. A játék legfontosabb jellemzője az örömeztetés, melyet pozitív emóciók kísérnek.

Megvalósulás módja: a játékeszközök, a hely, az idő, nyugodt légkör és a felügyelet biztosított legyen. A játékkészletek az egészségügyi, pedagógiai és szakmai szabványnak megfelelnek. Az igényes játékok a korcsoportnak minőségileg és mennyiségileg is megfelelőek. A játékeszközök állapotát folyamatosan ellenőrizzük a baleset megelőzése érdekében.

Gyermekevédelmi feladatok

A gyermekvédelem bölcsődei feladat is. Egyre több veszélyeztetett családból kerül bölcsődébe kisgyermek. A velük való törődés megkülönböztetett figyelmet igényel. A szülőkkel való bánásmód és a kommunikáció is nehezebb.

Megvalósulás módja: fel kell tárni a gyermekvédelmi problémákat a szülők közreműködésével.

Működik a jelzőrendszer, a szakmai együttműködés a HÍD Család és Gyermejkölési Központtal, a védőnői hálózattal és a gyermekorvosokkal.

Egészségvédelem

Fontos a bölcsődében az egészségvédelem és a prevenció. Az egészségnevelés összetartozik a gondozással, a szomatikus, a pszichés, az érzelmi, az értelmi, akaratni neveléssel, valamint a szociális fejlődéssel.

Megvalósulás módja: az egészségügyi szokások, az életmód kialakítása, amelynek alapozó jellegük van.

Élelmezés

Korszerű csecsemő és kisgyermek táplálkozási elveken alapuló étkezés biztosítása. A táplálék mennyiségileg és minőségileg helyes összetételű, a higiénés követelményeknek megfelelő és korszerű konyhatechnikai eljárásokkal elkészített, élvezhető étel legyen, amelyet vásárolt szolgáltatás keretében biztosítunk.

A gyermekek diétáját szükség szerint biztosítani tudjuk. A diétát igénylő gyermekek étkezésének biztosítása a dietetikus közreműködésével történik.

Megvalósulás módja: a HACCP minőségi élelmezési rendszer működtetése a bölcsődében. A korszerű táplálkozási elvek alkalmazása.

Családlátogatás

A kisgyermeknevelő fontos feladata, hogy információt szerezzen a gyermek addigi életéről, figyelje meg az otthoni gondozást, nevelést.

Megvalósulás módja: a családlátogatás lehetőség szerint, a beszoktatás előtt történjen, erről feljegyzés készüljön. Minden bölcsődében felvett gyermeket meg kell látogatni otthonában (kivéve, ha a szülő ettől elzárkózik), előtte időpontot kell egyeztetni a szülőkkel.

Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének alkalmazása a bölcsődei nevelés - gondozás fontos feladata és a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az adaptáció megkönnyíti a gyermek új környezethez való alkalmazkodását, és a beilleszkedést.

Megvalósulás módja: az adaptáció időtartama legalább 10 nap legyen, és a szülő szoktassa be gyermekét a bölcsődébe, ezzel is csökkentve a beszoktatás során fellépő negatív tüneteket. A beszoktatás minden napjáról feljegyzés készüljön.

Saját kisgyermeknevelő rendszer

A saját gondozónő rendszer a személyi állandóság elvén alapul a csoportban. A csoport gyermekeinek egy része, (7 fő) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A gondozás, nevelés mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, a törzslapot és a fejlődési füzetet.

Megvalósulás módja: a saját kisgyermeknevelő szoktassa be a gyermeket a bölcsődébe, ölelkező időben ő gondozza, nevelje.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése-gondozása

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődébe abban az esetben vehető fel, ha a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pontjában foglaltak szerinti sajátos nevelési igényét megállapították.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei nevelésben, gondozásban legfeljebb annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amely évben a hatodik életévét betölti.

Sajátos nevelési igényű gyermeket bölcsődébe próbaidővel lehet felvenni, melynek legrövidebb időtartama egy hónap. A próbaidő letelte után a gyermekkel közvetlenül foglalkozó szakemberekből (bölcsőde orvos, fejlesztőpedagógus, kisgyermeknevelő, bölcsődevezető) álló szakmai csoport véleményének figyelembevételével kell dönteni a gyermek további neveléséről, gondozásáról.

Az SNI-s gyermeket fogadó bölcsődék:

1.	„Aprófalva”	1133Bp. Hegedüs Gy. u. 111. 329-82-18	84	3 e 6 cs
2.	„Napralforgó”	1134 Bp. Angyalföldi u. 43. 349-09-96	112	4 e 8 cs
3.	„Ugribugri”	1138 Bp. Vízafogó stny. 6. 349-49-06	140	5 e 10 cs

7. számú táblázat forrás: helyi adatok

A 4. számú táblázatban a kijelölt bölcsődékben a sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei elhelyezése egészséges gyermekekkel közös csoportban történik. Amennyiben a nem kijelölt bölcsődébe kerül be olyan kisgyermek, akiről a későbbiekben derül ki, hogy sajátos nevelési igényű, maradhat abban a bölcsődében, ahová felvették őt.

SZAKMAI HITVALLÁSUNK, KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Gyermekekép, családkép kiemelkedő szerepe

A kisgyermeknevelők figyelemmel fordulnak minden gyermek felé. Jól ismerik egyéni tulajdonságait, lehetőséget adnak testközelségre, a szeretetet gyakran kifejezik: érintésekkel, simogatással, szavakkal. Felismerik és kielégítik az egyéni szükségleteiket. A gyermekek fejlettségének, állapotának megfelelő egyéni bánásmódot nyújtanak. A verbális kommunikáció pozitív színezetű, személyes jellegű és személyes tartalmú (néven szólítás, én és te használata, én-közlések). Tiszta kiejtéssel, szép beszéddel jó példát adnak a beszélni tanuló gyermekeknek. Beszédre ösztönzik a gyermekeket. Sikerélményekhez juttatják, megerősítik, elismerik, dicsérik őket.

Küldetésnyilatkozat, közösen vállalt értékek

Szakmai szempontból biztosítjuk a színvonalas nevelő - gondozó munka feltételeit.

- A gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének differenciált, egyénre szabott segítése.
- Szociálisan rászorult gyermekek segítése.
- Szoros, napi együttműködés, kapcsolattartás a családokkal.
- Hatékony együttműködés a védőnői hálózattal, gyámüggyel, gyermekorvossal, a HÍD Család és Gyermejjóléti Központtal.
- Naprakész adminisztráció vezetése.
- Szervezett továbbképzéseken való részvétel, folyamatos önképző tevékenység végzése.

A BÖLCSŐDE ÉS AZ IGÉNYBE VEVŐ SZÜLŐJE KÖZÖTTI KAPCSOLATTARTÁS MÓDJA

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások során a szülők megismerik a bölcsődei nevelés elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni szokásait. Mind ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik az együttnevelés megvalósulását. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles és személyes hangvételű legyen.

Kapcsolattartás módja és formái

- ✦ Családlátogatás
- ✦ Beszoktatás
- ✦ Napi átvétel és kiadás közbeni beszélgetés
- ✦ Szülői értekezlet
- ✦ Szülőcsoportos beszélgetések
- ✦ Egyéni beszélgetés
- ✦ Közös ünnepek
- ✦ Hirdetőtábla
- ✦ Üzenő füzet

Házirend: meghatározza a szülő jogait és kötelességeit a bölcsőde területén belül.

Mit nyújtunk a szülőknek?

A szülőknek lehetőségük van arra, hogy:

- ✦ a gyermekük számára az általuk legmegfelelőbbnek vélt bölcsődét válasszák a férőhelyek figyelembevételével,
- ✦ a szülővel történő fokozatos beszoktatással segítjük gyermekük beilleszkedését,
- ✦ a fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű kisgyermeket a kijelölt bölcsődékbe, integrált csoportba felvesszünk,
- ✦ szükség esetén diétát biztosítunk a Prevenció Központ dietetikusának véleményét is kikérve és figyelembe véve.

DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsődébe járó gyermekekkel kapcsolatos iratanyagokat az adatvédelmi törvénynek megfelelően kell kezelni, csak az arra jogosult személynek adható ki.